

Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en omstreken

Jaarverslag 2007

Auteur: Gregor van den Brink
Deventer, April 2008

Indeling

Inleiding jaarverslag 2007	3
Organisatie.....	4
Aanbod projecten.....	4
Achtergronden financiering.....	10
Ontwikkelingen in het verslagjaar.....	12
Jaarplan 2008.....	14
Organisatie.....	14
Maatjesprojecten.....	16
Cliëntondersteuning.....	18
Nieuwe projecten.....	20

Inleiding

Voor u ligt het activiteitenverslag van de Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en omstreken over het jaar 2007. Dit verslag is een weergave van alle projectactiviteiten van de stichting in 2007.

De Stichting Cliënteninitiatieven Deventer e.o. stelt zich ten doel:

- het ontplooiën van initiatieven ter financiële en daadwerkelijke ondersteuning van (ex-)cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
- het financieel en daadwerkelijk ondersteunen van soortgelijke initiatieven die door anderen worden genomen, waarbij (ex-)cliënten in alle opzichten bij start en/of beheer worden betrokken,
- het starten en exploiteren van projecten die het welzijn en welbevinden van bedoelde (ex-)cliënten kunnen dienen.

Huidig bestuur:

Dhr. H. Klumpen (voorzitter)
Mevr. L. Kappert (secretaris)
P. de Wolf (penningmeester)
Dhr. J. Gorter (bestuurslid)
Mevr. J. Donia (bestuurslid)
Dhr. G. van den Heuvel (bestuurslid)

Bestuursbijeenkomsten

Het bestuur kwam zesmaal bijeen.

Statutair is bepaald dat het bestuur van de stichting in meerderheid bestaat uit ervaringsdeskundigen. Dit zijn betrokkenen die uit eigen ervaring als cliënt bekend zijn met de GGZ.

Al langer werd gezocht naar opvolging van de penningmeester. De nieuwe penningmeester, Pieter de Wolf, werd dit jaar gevonden. De heer de Wolf is deskundig op financieel gebied en heeft veel bestuurlijke ervaring. Het bestuur is erg blij met deze bestuurlijke versterking. Vanaf de oprichting van de stichting in 1999 was Jan Schoorlemmer penningmeester. Hij was niet alleen een gedegen penningmeester maar ook pionier. De stichting kreeg in de loop der jaren een steeds meer onafhankelijke en zelfstandige positie. Met veel waardering voor zijn inzet en betrokkenheid heeft het bestuur afscheid genomen van een trouw bestuurslid.

Medewerkers in loondienst:

Lori van Egmond (Vriendendienst)
Loeke Keuchenius (PGB Steunpunt)
Nicol Spekreijse (Afsprakenbank/Tafelmaatjes)
Monique Beersen (vervanging juli/augustus 07)
Gregor van den Brink (directeur)

Lori van Egmond is in dienst van Adhesie en is gedetacheerd bij de stichting Cliënteninitiatieven. Dit heeft te maken met de achtergrond van de stichting. De overige medewerkers zijn direct in dienst van de stichting. De stichting voert in deze haar werkgeversrol uit. Loonadministratie en overige administratieve ondersteuning wordt uitgevoerd door Reinoud Accounting.

Per 1 april ging uit dienst Melie Thenu, in dienst kwam per 1 augustus Nicol Spekreijse.

Vrijwillige medewerkers:

Een vrijwillige medewerker is iemand die onbetaald arbeid verricht aangaande het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van de stichting Cliënteninitiatieven en daarover met de stichting een overeenkomst heeft gesloten. De vrijwillige medewerker zet in om de doelstelling van de stichting te verwezenlijken.

Vrijwillige medewerkers in 2007:

Cor de Grijs (Helpdesk Belastingteruggaaf)

Gerla van Essen heeft haar werkzaamheden voor de Helpdesk belastingteruggaaf beëindigd.

Met haar vertrek mist de stichting bijzondere deskundigheid. Het bestuur is haar erkentelijk voor haar inzet.

Organisatie

De Stichting Cliënteninitiatieven is een cliëntgestuurde organisatie. Statutair is bepaald dat de meerderheid van de bestuursleden bestaat uit ervaringsdeskundigen, dit wil zeggen mensen die zelf ervaring hebben als cliënt in de GGZ.

De projecten die de stichting uitvoert zijn gericht op het vergroten van sociale netwerken en zelfredzaamheid van mensen die door psychische problematiek in een isolement dreigen te geraken.

In de huidige uitvoering kent de stichting Cliënteninitiatieven twee kerntaken: maatjesprojecten en cliëntondersteuning.

In Nederland zijn ongeveer 50 soortgelijke cliëntgestuurde organisaties. De meeste organisaties zijn te vinden in het westen en midden van het land. Het betreft stichtingen, verenigingen en projectgroepen. In de aangrenzende regio's gaat het om de stichting Cliënteninitiatieven in Doetinchem, stichting Jutte van de Voorst in Zutphen, stichting Uitweg en Focus in Zwolle, vereniging Trimaran in Hengelo. Deze cliëntgestuurde organisaties en stichtingen zijn aangesloten bij LFOS (Landelijke federatie Ongebonden Schilvoorzieningen). De stichting Cliëntinitiatieven is aangesloten bij LFOS. Dit is een landelijke koepel van cliëntgestuurde projecten voor mensen met een psychische handicap. De projecten bieden (ex)-GGZ cliënten een mogelijkheid om actief te zijn buiten de GGZ-instelling. Het zijn onafhankelijke organisaties (stichtingen of verenigingen) die vaak zijn opgezet door (ex) GGZ-clianten.

Het betreft organisaties op het gebied van: maatjesprojecten, cliëntondersteuning, maatschappelijke participatie en sociale contacten. LFOS is actief op het gebied van kwaliteitsbeleid en belangenbehartiging van de aangesloten lidorganisaties.

Aanbod van projecten en diensten ten behoeve van GGZ-clianten

In hoofdlijnen kent de stichting twee vormen van aanbod: de *maatjesprojecten* en *cliëntondersteuning*.

De maatjesprojecten zijn de Vriendendienst, de Afsprakenbank en het Tafelmaatjesproject. De maatjesprojecten worden mogelijk gemaakt door een 60-tal onvolprezen vrijwilligers! Cliëntondersteuning bestaat uit het consulentschap van de PGB medewerker (stedendriehoek) en uitvoering van de Helpdesk Belastingteruggaaf. In het verslagjaar werden besprekingen gevoerd om in 2008 het Informatiepunt Geestelijke Gezondheid (IGG Deventer) onder te brengen bij de cliëntondersteuning van de stichting.

Maatjesprojecten

In totaal waren er bij het maatjeswerk 50 vrijwilligers betrokken en 85 deelnemers. Het betreft de volgende projecten : Vriendendienst 1op1, Afsprakenbank, project eenmalige activiteiten, Vriendencafé en Tafelmaatjes. Daarnaast waren er thema-avonden voor vrijwilligers. Bijzondere aandacht verdienen de vrijwilligers en deelnemers. Tevens een kort woord over de succesfactoren van maatjesprojecten.

Vriendendienst 1op 1

De Vriendendienst is een maatjesproject waarbij vrijwilligers (1 op 1) gekoppeld worden aan een deelnemer om samen iets leuks te ondernemen. Er zijn 60 koppels.

In het jaar 2007 hebben 11 nieuwe vrijwilligers en 10 stagiaires zich aangemeld bij de Vriendendienst, en er zijn 31 nieuwe koppels gerealiseerd. In totaal waren er 60 maatjeskoppels bij de Vriendendienst.

Afsprakenbank

Binnen de afsprakenbank ondernemen vaste groepen deelnemers een keer per maand een vaste activiteit onder begeleiding van een vaste vrijwilliger.

In 2007 waren binnen de afsprakenbank zes vaste groepen:

- Bowlinggroep : 15 deelnemers
- Filmhuisgroep 1 : 7 deelnemers
- Filmhuisgroep 2 : 4 deelnemers
- Klaverjasgroep : 4 deelnemers
- Wandelgroep : 9 deelnemers
- Terrasgroep : 12 deelnemers

Eenmalige activiteiten

Hierbij gaat het om groepsactiviteiten die eenmalig georganiseerd worden, zoals een bezoek aan de rommelmarkt, kerstmarkt, kermis, Koninginnedag, Deventer op stellen, het Open Podium, enz. Deelnemers kunnen zich hiervoor opgeven.

De eenmalige activiteiten werden in dit jaar twee keer georganiseerd. Dit onderdeel zal het komende jaar extra aandacht krijgen om het verder te ontwikkelen.

Tafelmaatjes

Binnen het tafelmaatjesproject is een vaste groep éénmaal per maand thuis te gast bij een vaste vrijwilliger om samen de maaltijd te gebruiken. Het bijzondere aan dit project is dat de vrijwilliger zijn eigen huis openstelt voor zijn of haar gasten.

Bij het project Tafelmaatjes waren er in 2007 drie groepen. Deze groepen bestaan uit circa drie à vier deelnemers.

Vriendencafé's

Het Vriendencafé vond dit jaar vijf keer plaats. Deze avond staat in het teken van gezelligheid en het ontmoeten van andere deelnemers, vrijwilligers en stagiaires. Zo kunnen deelnemers in een veilige setting contacten aangaan met anderen en oefenen in hun sociale vaardigheden.

Het Vriendencafé staat iedere keer in het teken van een ander thema. Onder andere de thema's Sinterklaas, spel- en sjoelavond werden dit jaar georganiseerd. Het Vriendencafé wordt gemiddeld bezocht door 40 mensen.

Eén keer per jaar wordt er een barbecue georganiseerd voor alle deelnemers, vrijwilligers, medewerkers en bestuursleden. Een 70-tal maatjes namen deel.

Thema-avonden

De thema-avonden voor vrijwilligers werden dit jaar drie keer georganiseerd. Tijdens deze avonden krijgen vrijwilligers voorlichting, informatie en kunnen zij ervaringen uitwisselen wat betreft de contacten die zij hebben met een maatje. De volgende onderwerpen zijn onder andere aan de orde geweest: de organisatie van de GGZ in Deventer, de film *a beautiful mind* met een discussie. Tevens werden ervaringen uitgewisseld.

Vrijwilligers

Op de eerste plaats een oprecht woord van dank aan al de vrijwilligers die de maatjesprojecten mogelijk maken. Vrijwilligers zijn onlosmakelijk verbonden met de maatjesprojecten.

Als vrijwilliger bij de vriendendienst ben je maatje. Je bent maatje om samen iets leuks te doen. Er op uit, samen winkelen, een gezellig kopje koffie, een hobby of belangstelling delen. De vrijwilliger is maatje van iemand die graag meer sociale contacten wil, die erbij wil horen. Iemand die met de psychiatrie te maken heeft of heeft gehad kan zich kwetsbaar blijven voelen. Doorbreken van isolement en het opdoen van plezierige ervaringen is een belangrijke remedie om terugval te voorkomen. Maar hoe en met wie? Centraal hierin staat de vrijwilliger. Op vrijwillige basis is er iemand die maatje wil zijn. Iemand die zich met mate en met maatwerk wil verbinden.

De vrijwillige 'levensassistent' onderscheidt zich van betaalde professionele hulpverlening. Juist in dit onderscheid liggen de kwaliteiten en het succes van de maatjesprojecten verborgen. De kracht zit in het veilige contact, in gastvrijheid, in de vrije wil van waaruit de maatjes zich met elkaar verbinden, in de eigen vrijheid van keuzes, in de ervaren emotionele steun, in de toewijding en tijd voor elkaar, in het toegenomen zelfbewustzijn en in het ervaren respect.

Het zijn de vrijwilligers van de maatjesprojecten die dit met plezier en betrokkenheid doen. Belangrijk is om er als vrijwilliger ook aardigheid in te hebben. In de praktijk is dit ook de ervaring. Natuurlijk is er altijd wel een minder moment, toch heeft iedere dip zijn tip. De maatjeskoppels worden gecoached door de projectmedewerker. Er is een regelmatig contact. Zowel de vrijwilliger als de deelnemer kan er altijd terecht.

Het succes van de Vriendendienst, de Afsprakenbank en het Tafelmaatjesproject staat of valt met de inzet van de vrijwilligers. In de projecten zijn 60 vrijwilligers actief. De cliënten, deelnemers genoemd, hebben er veel baat bij. Mensen gaan zich meer mens voelen: prettiger, geaccepteerd en gewaardeerd.

Als een vrijwilliger, die daar immers niet voor wordt betaald, steeds trouw komt, ontstaat een onontkoombaar gevoel: 'Als jij de moeite neemt om naar mij toe te komen, dan ben ik blijkbaar de moeite waard'. Juist het gevoel 'de moeite waard te zijn' is de meerwaarde van het maatjeswerk. Het werkt als een 'emotioneel fundament' waarop (nieuw) gevoel voor eigenwaarde en zelfrespect kan worden herbouwd. De vrijwilliger is niet alleen een betrokken burger maar ook een bruggenbouwer. Een brug naar de soms ondoordringbare wereld van 'de psychiatrie'. Hiermee haalt de vrijwilliger mensen die in de psychiatrie verzeild zijn geraakt uit de marge. Ze zijn 'kwartiermakers', zij werken aan ruimte voor mensen met een psychiatrische achtergrond om te kunnen integreren. Door te vertellen over hun ervaringen beïnvloeden ze de beeldvorming. Ze hebben de kwaliteit om mensen te accepteren om wie ze zijn met echte belangstelling en trouw als belangrijke ingrediënten. Het maatjescontact van Vriendendienstprojecten is een belangrijke sociale investering in de lokale gemeenschap en blijkt succesvol in de ondersteuning van sociale integratie.

Wat is de drijfveer van de vrijwilligers die zich thuis voelen bij de Vriendendienst? Wat is hun motivatie? Waarom blijven zoveel koppels zo trouw aan elkaar?

Dit is het onderzoeken waard, er is een boek over te schrijven. De vrijwilliger zelf:

‘Bij de Vriendendienst regel je zelf wanneer en wat je afsprekt met je maatje, je kunt in overleg met je maatje je eigen tijd en activiteit bepalen’.
‘Het geeft voldoening omdat je tijd neemt voor de ander’.
‘Met het maatjeswerk blijf ik een interessant mens’.
‘We zijn erg op elkaar gesteld geraakt’.
Een 80 jarige vrijwilliger: ‘Mensen die vrijwilligerswerk doen voelen zich helemaal niet oud, dat is geen verdienste maar vooral geluk’.

Deelnemers

Bij de maatjesprojecten spreken we niet van cliënten maar van deelnemers. Dit benadrukt de gelijkwaardigheid en de wederkerigheid. Deelnemen staat ook voor een actieve houding, deelnemen is meedoen. Meedoen aan de wereld om je heen, meedoen aan de leuke momenten die het leven biedt, meedoen aan het leven van alledag. Voor dit meedoen is een steuntje nodig en soms een duwtje. Bij de Vriendendienst, de Afsprakenbank en de Tafelmaatjes gebeurt dit meedoen samen. Samen met betrokken burgers: de vrijwilligers.

Voor mensen in een kwetsbare situatie is het van groot belang om te ervaren dat er betrokken burgers zijn. Dat er anderen zijn die vanuit vrije wil zich aan jou willen verbinden. Die met je op pad gaan, die belangstelling willen delen en met wie je iets leuks gaat doen. Hoe verschillend mensen ook zijn in competenties, in belangstelling kan je heel gelijk zijn. Gelijk en gelijkwaardig zijn, erbij horen, welkom zijn, er mogen zijn met al je beperkingen. Onvoorwaardelijke acceptatie is kenmerkend in de maatjescontacten.

Aanmelden bij de maatjesprojecten is een keuze om ‘erbij te horen’, om meer lid van de samenleving te zijn en om daar meer aan deel te nemen. Het is uitdrukking van de hoop om meer mens te worden. De deelnemer die zich aanmeldt bij de maatjesprojecten laat zich leiden door geloof in eigen mogelijkheden. Door behoefte aan meer sociaal contact en door de wens het leven perspectiefvoller te maken.

Vaak zijn pogingen om dit op eigen kracht te doen onvoldoende gelukt. Dit komt het zelfvertrouwen niet ten goede. Er is sprake van onzekerheid in het zoeken naar de plek en de aansluiting in de samenleving. Aanmelding bij de maatjesprojecten is een vraag naar assistentie bij deze zoektocht. Niet de beperkingen zijn leidraad van handelen, maar meer de vraag ‘wie kan ik worden?’ staat centraal. Op deze wijze gaat de deelnemer actief aan de slag met zijn of haar eigen herstelproces.

Aanmelding bij de Vriendendienst is ook een stap in het geloof om zelf (weer) iets te ondernemen. Het is een afscheid van een passieve houding. Een houding van ‘het overkomt me’ en ‘ik ben er niet tegen opgewassen’ of ‘het lukt toch niet’. In een verder traject van het ‘maatschap’ wordt van deze houding steeds meer afscheid genomen. De onverschilligheid van de hulpeloosheid en hopeloosheid gaat stapsgewijs plaatsmaken voor perspectief. Het is een stap naar activerend burgerschap. Er komt een proces op gang dat energie en vertrouwen schept om risico’s te nemen. Er ontstaat een betere basis om sociale bindingen aan te gaan. Hierdoor kan opnieuw zin in het leven ontstaan. Misschien niet voor iedere dag. Soms maakt één moment al een wereld van verschil!

Succesfactoren

Het Trimbos-instituut, kenniscentrum van de GGZ, deed een evidence-based onderzoek naar de succesfactoren van maatjescontacten (S. Onrust en F. Smit 2005). Bij een representatief aantal vriendendiensten in Nederland werden deelnemers en vrijwilligers met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst, geïnterviewd bij aanvang van hun contact en bij de afsluiting. Door de nul- en de effectmeting na ruim een jaar, ontstond een goed beeld van de waarde van maatjescontacten op het gebied van de beleving van sociale steun en kwaliteit van leven. Het effect is groot. Als op dezelfde wetenschappelijke manier succesvolle therapeutische

interventies worden gemeten, scoort het effect van maatjesprojecten zelfs hoger. Daar waar succesvolle therapeutische interventies 4,9 scoren, scoort maatjescontact zelfs 8,2. Kernbegrippen zijn: sociale steun, meer kwaliteit van leven, verbeteren van zelfvertrouwen, verhogen van zelfredzaamheid en ondersteunen van sociaal maatschappelijke integratie en participatie van mensen met een psychiatrische achtergrond in de samenleving.

Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning bestaat uit: regionale PGB-steunpunten, Helpdesk Belastingteruggaaf en doorstart IGG (Informatiewinkel Geestelijke Gezondheid) in Deventer.

PGB- steunpunten

De PGB consulent ondersteunt aanvragers (vanuit de GGZ) uit de Stedendriehoek voor een Persoons Gebonden Budget. Er zijn spreekuurlocaties in Deventer (wijkwinkel Keizerslanden en Singel 13) en in Apeldoorn bij DaAr (Dagactivering en Arbeidsrehabilitatie van GGNet). In Apeldoorn wordt nauw samengewerkt met Questie, informatiepunt voor GGZ. In Zutphen vinden huisbezoeken plaats.

Om in aanmerking te komen voor een persoonsgebonden budget (PGB), moet er een indicatie gesteld zijn door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Tot 1 januari 2005 was dit door het Regionaal Indicatieorgaan (RIO). Een indicatie voor jongeren onder de achttien moet worden aangevraagd bij en afgegeven worden door Bureau Jeugdzorg. Deze organisaties zullen aan de hand van de aanmelding bepalen of de aanvrager in aanmerking komt voor een AWBZ-indicatie. Meestal gaat dit in nauw overleg met het RIAGG, de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) instelling in de regio, de (huis)arts of een andere medisch specialist. De indicatie kan, naar keuze, worden verzilverd in de vorm van een 'PGB' of 'zorg in natura'. Bij een PGB koopt de persoon zelf zijn of haar eigen zorg in. Degene die zorg nodig heeft is budgethouder van de ingekochte zorg. Er wordt een overeenkomst gemaakt tussen zorginkoper en zorgverlener.

Een PGB is geen verplichting. Hulp kan ook gewoon lopen via een zorgverlenende instelling. Dit wordt zorg in natura genoemd. Als iemand voor zorg in natura kiest, scheelt dat in de boekhouding, men hoeft dit namelijk niet zelf bij te houden.

Waarom een PGB

Er kunnen allerlei redenen zijn om voor een persoonsgebonden budget te kiezen.

- men wil zelf zijn/haar leven vormgeven.
- men wil baas in eigen huis blijven.
- men wil zelf hulpverleners kiezen, zelf afspraken maken en zelf de financiën regelen.
- men wil werken met hulpverleners met wie het klikt.

Kiezen voor een persoonsgebonden budget betekent dat iemand zelf de hulp en begeleiding regelt. Dat heeft veel voordelen, maar er zitten ook nadelen aan vast. Aanvragers moeten zelf voor de volgende taken zorgdragen:

- Op zoek gaan naar hulpverleners of een instantie die de hulp inschakelt.
- Concrete afspraken maken en overeenkomsten (contracten) sluiten met hulpverleners.
- De hulpverleners uitbetalen en de boekhouding bijhouden.

Het aanvragen van een PGB brengt veel administratieve handelingen met zich mee. Ook de regelgeving is ingewikkeld, bovendien heeft de budgethouder een belangrijke eigen

verantwoordelijkheid in het beheer van het budget. De PGB-consulent heeft kennis van zaken en helpt cliënten bij het aanvragen van een PGB. Ook adviseert de PGB-consulent bij het beheer van het budget.

Doel van het PGB-consulentschap is de cliënt te ondersteunen bij:

- Het toegankelijk maken van maatschappelijke dienstverlening voor cliënten die geen toegang vinden bij de reguliere dienstverlening of procedures;
- het in beeld brengen van eigen wensen, mogelijkheden en beperkingen;
- het maken van passende keuzes;
- het emancipatieproces van de cliënt en het ontwikkelen van zelfvertrouwen in de eigen oplossingsstrategieën;
- het in handen nemen van de regie over het eigen leven.

Doelgroep

Mensen die met de psychiatrie in aanraking zijn (geweest), zelfstandig wonen of binnenkort zelfstandig gaan wonen en hulp nodig hebben bij de aanvraag of de invulling van het PGB. Het werkgebied omhelst de Stedendriehoek. In de praktijk gaat het over de gemeenten Deventer, Zutphen, Apeldoorn, Brummen, Epe en Voorst. In iedere gemeente zijn weer andere samenwerkingspartners, andere locaties en andere omstandigheden van waar uit het project gerealiseerd wordt. De contacten bestaan uit voorlichting, advies en ondersteuning en zijn gericht op onderzoek, verduidelijking van de hulpvraag en nazorg. Deze contacten vinden plaats in de vorm van gesprekken op het spreekuur, op afspraak of door huisbezoek. Daarnaast telefonisch en via de mail.

Deventer

In Deventer zijn er spreekuren op meerdere locaties: Wijkwinkel Keizerslanden, Informatiepunt Geestelijke Gezondheid (IGG) en op het kantoor aan de Singel 13. Het aantal cliënten met een hulpvraag was 178. In het totaal betreft het 1331 geregistreerde contacten in 2007.

Zutphen

Er is geen vaste spreekuurlocatie in Zutphen. Cliënten kunnen geholpen worden via huisbezoek of afspraken op de spreekuren in Deventer. Het aantal cliënten met een hulpvraag was 32. In het totaal betreft het 120 geregistreerde contacten in 2007.

Apeldoorn

In Apeldoorn wordt nauw samengewerkt met het informatiepunt Questie. Dit is een cliëntgestuurde informatiewinkel en is gesitueerd bij DaAr (Dagactivering en Arbeidsrehabilitatie) aan de Ruyterstraat 3 in Apeldoorn. DaAr is bedrijfsonderdeel van GGNet. Er wordt op een prettige manier met elkaar samengewerkt en er wordt op een effectieve manier gebruik gemaakt van elkaars kennis en faciliteiten. Het aantal cliënten met een hulpvraag was 81. In het totaal betreft het 360 geregistreerde contacten in 2007.

Helpdesk Belastingteruggaaf

Bij de Helpdesk Belastingteruggaaf worden cliënten geholpen bij het vragen van teruggaaf. Het project wordt uitgevoerd door een vrijwillige medewerker. Het zijn vooral de bezoekers van het dagactiviteitencentrum de Zandloper die gebruik maken van de spreekuren op de

Zandloper. De specifieke ondersteuning is maatwerk en laagdrempelig. Een 35-tal cliënten werd geholpen met aanvragen en invullen van belastingteruggaaf in 2007. De stichting is op zoek naar een tweetal nieuwe vrijwilligers voor uitvoering van dit project. Meerdere vrijwilligers zijn nodig om de continuïteit te waarborgen.

Informatiepunt IGG

In 2008 zal het IGG (Informatiepunt Geestelijke Gezondheid) toegevoegd worden. Dit met het doel om doorstart te realiseren en om te onderzoeken op welke wijze in het kader van de WMO afstemming, samenwerking en zo mogelijk integratie op gang gebracht kan worden met het gemeentelijk Zorgloket.

Achtergronden van financiering van de Stichting

Het maatjesproject Vriendendienst ging in Deventer in 1998 van start. Landelijk gezien hoorde Deventer bij de voorlopers van de ontwikkeling van de maatjesconcepten in de GGZ. De start van de Vriendendienst was mede aanleiding tot het oprichten van de Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en Omstreken. Direct na oprichting van de stichting in 1999 werd de uitvoering van de Vriendendienst ondergebracht bij de stichting.

Vanaf de oprichting van de stichting werden de uitgevoerde activiteiten voor het overgrote deel betaald door het Zorgkantoor Midden IJssel. Nieuwe initiatieven en incidentele projecten werden mogelijk gemaakt door fondsen of tijdelijke subsidieregelingen. Door de onzekerheid in verband met de overgang naar de WMO stelde de Dokter Wittenbergstichting zich dit jaar garant voor één van de vernieuwende projecten.

De landelijke Zorgkantoren gaven tot 31 december 2006 uitvoering aan een aantal regelingen op het gebied van de Zorgvernieuwing. De projecten van de stichting werden gefinancierd uit twee regelingen: de ZVP (Zorg Vernieuwing Projecten) en de regeling DBWMZ (Diensten bij Wonen met Zorg).

Vanaf eind jaren '90 werden AWBZ gelden vrijgemaakt richting deze regelingen. Bedoeling was om deze gelden bij invoering van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) door te sluisen naar de gemeentes. In 2007 werd deze overgang gerealiseerd en werden de afzonderlijke gelden van deze regelingen ook naar de betrokken gemeentes overgemaakt. De 'oude' gelden werden door de overheid in het kader van uitvoering van de WMO overgemaakt naar de gemeente Deventer. De gemeentes hadden en hebben feitelijk geen verplichting de gelden conform de oude uitvoeringsregelingen te besteden.

De maatjesprojecten (Vriendendienst, Afsprakenbank en Tafelmaatjes) worden voornamelijk uitgevoerd in de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe.

Vanaf 2002 werd de PGB-consulent (Persoons Gebonden Budget) aangesteld bij de stichting. Dit vanuit de ZVP regeling. Werkgebied van de consulent is de Stedendriehoek. De uitvoering van de regeling werd, in onderling overleg tussen de Zorgkantoren, ondergebracht bij Zorgkantoor Midden IJssel. Zowel in Deventer, Apeldoorn en Zutphen werden steunpunten opgezet. De 'oude' gelden werden door de overheid in het kader van de WMO overgemaakt naar de gemeentes Deventer, Apeldoorn en Zutphen.

Voor de stichting was het eindresultaat dat alle projecten die in 2006 uitgevoerd werden, in 2007 overgingen naar de WMO. Met dit eindresultaat is de stichting zeer ingenomen. Het bestuur is de gemeentes Deventer, Apeldoorn en Zutphen erkentelijk voor het in de stichting gestelde vertrouwen.

Gezegd moet worden dat dit overgangsproces tot grote onzekerheid leidde. Vooral de uitvoering van cliëntondersteuning, te weten de financiering van de PGB-consulent, gaf problemen. Gezien de financiële verplichtingen en de maatschappelijke verantwoordelijkheden van de stichting ontstonden door de onzekerheid van de overgang, bestuurlijk en financieel gezien, onverantwoorde situaties.

In al deze zorgen stond de stichting niet alleen. Landelijk gezien gaf de overgang van de Vriendendiensten naar de WMO veel problemen. Een groot aantal organisaties in de mantelzorg en intensieve vrijwilligerszorg, die voor 2007 afhankelijk waren van de oude subsidies, kwamen in het overgangsjaar van de WMO in de problemen. Dit heeft er toe geleid dat de koepelorganisatie MEZZO grote druk heeft uitgeoefend op de Minister van VWS om er zorg voor te dragen herhaling van deze toestanden in 2008 te voorkomen.

In december 2007 werd de stichting verblijd met de toezegging van de gemeente Deventer om ook in 2008 de maatjesprojecten en de cliëntondersteuning te financieren. Daarmee behoren de maatjesprojecten in Deventer, landelijk gezien, tot de beperkte groep die voor het begrotingsjaar toezegging had op grond van de WMO gefinancierd te worden. Deventer kan zich hiermee scharen bij de 7 gemeentes (waaronder de 4 grootste) die de zaken vooraf goed geregeld hebben!

Maatjesprojecten

Belangrijke pijler van de stichting zijn de maatjesprojecten: de Vriendendienst, de Afsprakenbank en de Tafelmaatjes. De bedoeling is dat het werk van de Vriendendiensten in Nederland gefinancierd wordt door de WMO. Gelukkig is dit in Deventer al gerealiseerd in 2007 en toegezegd voor 2008. Van structurele financiering kan pas sprake zijn als de beleidscriteria voor de WMO vastgesteld zijn.

Ondanks deze jaarlijkse onzekerheid neemt de stichting volop het initiatief om het maatjesaanbod verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Bijzondere steun daarin krijgt de stichting van het Dokter Wittenbergfonds.

De organisaties voor maatjesprojecten in de GGZ, de Vriendendiensten, zijn aangesloten bij de landelijke koepel Mezzo. De stichting Cliënteninitiatieven is lid van Mezzo.

Twee jaar geleden hebben landelijke koepels op het gebied van mantelzorg en intensieve vrijwilligerszorg (Vriendendiensten, Buddyzorg en Vrijwillige Thuishulp) zich samengevoegd in Mezzo. Mezzo behartigt de belangen van individuele mantelzorgers, mantelzorgorganisaties en van de intensieve vrijwilligerszorg. Mezzo heeft twee soorten leden: individuele mantelzorgers (6000) en locale/regionale lidorganisaties op het gebied van mantelzorg en intensieve vrijwilligerszorg (250). Ook de Stichting Vriendendiensten Nederland (SNV) heeft de belangenbehartiging van de Vriendendiensten ondergebracht bij Mezzo.

In het verslagjaar is Mezzo, mede namens de Vriendendiensten, in de pen geklommen om het landelijke ongenoegen over de wijze waarop de WMO ingevoerd is aan de minister kenbaar te maken. Dankzij deze interventie zijn de gemeentes vriendelijk doch dringend verzocht, de zaken voor 2008 beter te regelen. Ook heeft Mezzo de vele problemen ten aanzien van het financiële voortbestaan van de 60 Vriendendiensten in Nederland in kaart gebracht. Het is diep treurig om te constateren dat vele prachtige projecten in het land door de overgang naar de WMO in de problemen zijn geraakt. Gelukkig is de situatie in Deventer goed geregeld. In 2008 zal Mezzo een kwaliteitsbeleid opzetten voor de lidorganisaties. Dit zal op den duur leiden tot gecertificeerde maatjesprojecten. In 2009 wil Mezzo dat er geen wachtlijsten bestaan voor cliënten en hulpvragers van de lidorganisaties.

Cliëntondersteuning

Vanaf 2002 voert de stichting ondersteuning uit bij het aanvragen van een PGB op het gebied van de GGZ. De PGB-consulent is werkzaam in Deventer, Apeldoorn en Zutphen. Na het wegvallen van de 'oude' subsidieregelingen is er landelijk een chaotische situatie ontstaan ten aanzien van voortzetting PGB-steunpunten en GGZ-informatiewinkels. Helder is prestatieveld 3 van de WMO: het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning. Te verwachten is dat de gemeentes Apeldoorn en Zutphen dit prestatieveld in de toekomst willen realiseren binnen de eigen gemeentelijke keten.

Ondanks de onduidelijkheid heeft de stichting in het verslagjaar de verantwoordelijkheid genomen om de regionale activiteiten uit te voeren.

Er zijn een 60-tal informatiesteunpunten in het land. Meestal zijn dit cliëntgestuurde informatiewinkels. De landelijke belangenbehartiging van cliëntondersteuning gebeurt door de Stuurgroep Cliëntondersteuning.

De stichting Cliënteninitiatieven participeert in deze organisatie door deelname aan het Breed Beraad Cliëntondersteuning.

De stichting Cliënteninitiatieven is lid van Per Saldo. Dit is de belangenorganisatie van mensen met een PGB-budget.

Ontwikkelingen in het verslagjaar

Al jaren was het kantoor bij de Zandloper te klein voor de werkzaamheden. Een tweede kantoorlocatie aan de Singel 13 (accommodatie Transmuraal Team van Adhesie) kon in april in gebruik worden genomen. Het PGB-steunpunt heeft hiermee betere voorzieningen.

De stichting Cliënteninitiatieven en Adhesie zijn overeengekomen om de kantoorlocatie in de toekomst te situeren in de Bagijnenstraat. In de loop van 2008 wordt dit pand gerenoveerd. De stichting Cliënteninitiatieven past in het geheel van voorzieningen die in de Bagijnenstraat gerealiseerd worden.

Het stageaanbod werd vergroot. Reden is de goede ervaringen in het verleden en de grotere vraag van de opleidingsinstellingen. Bovendien leveren de vele stagiaires een inspirerende bijdrage aan de ontwikkelingen van inhoudelijke werkzaamheden.

De stichting werd door Kenniscentrum Ecabo gecertificeerd als Erkend Leerbedrijf voor de opleiding op MBO niveau Sociaal Juridische Dienstverlening. In dit kader werd vanuit het Steunpunt PGB een stagiaire opgeleid.

Ook werd een jaarstage geboden aan een nieuwe opleiding van ROC Aventus: de BGE opleiding. Dit is een opleiding voor ervaringsdeskundigen in de GGZ. Deze opleiding kan gevolgd worden in Apeldoorn en Rotterdam.

Het aantal stagiaires werd uitgebreid naar 10 op jaarbasis. Dit betreft uitsluitend HBO-studenten.

Het Oranjefonds besteedt komende jaren extra aandacht aan maatjesprojecten. Het fonds wil het maatjeswerk stimuleren, uitbreiden en verder ontwikkelen. Dit door wervingscampagnes, door kennisoverdracht en door de maatjes in het zonnetje te zetten.

In november werden 1000 maatjeskoppels uitgenodigd voor een feest in het kader van het project Geluksmaatjes. Ook ontving iedere gast een cheque voor een training of cursus. Eén van de deelnemers volgde bijvoorbeeld een antislip cursus bij de ANWB. Vanuit Deventer maakte een 10-tal koppels gebruik van dit prachtige aanbod.

Het project Tafelmaatjes viel een dubbele eer ten deel: het project werd genomineerd voor de

jaarlijkse uitreiking van de Roos van Elisabeth. Daarnaast werden de Tafelmaatjes onderscheiden met een donatie van 1000 euro door het Oranjefonds in het kader van het project Beste Maatjes. Het project werd genomineerd in de voorronde, helaas werd de overwinning in de eindronde niet gehaald. De drie winnende projecten mochten een aanzienlijke ondersteuning ontvangen van het Oranjefonds, uitgereikt door Prinses Maxima.

In overleg met de Cliëntenraad en de directie van Adhesie werd overeengekomen om in 2008 tot doorstart te komen van het IGG (Informatiepunt Geestelijke Gezondheid). De stichting Cliënteninitiatieven zal hierin het voortouw nemen. Doel zal zijn om het informatiepunt in 2008 open te houden en overleg aan te gaan met de gemeente Deventer. Het streven is om vanuit het kader van cliëntondersteuning deze voorziening te integreren binnen de taken van het Gemeentelijk Zorgloket. Dit in aansluiting op prestatieveld 3 van de WMO: het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Er werd gewerkt aan het beleidsplan, het jaarplan 2008. Dit jaarplan zal integraal met het jaarverslag verzonden worden.

Externe contacten

De voorzitter is vertegenwoordigd in de adviesraad chronisch zieken- en gehandicaptenbeleid Deventer en de Klankbordgroep WMO in Deventer. Deze houden op te bestaan en worden opgevolgd door de WMO Raad. Hier heeft de voorzitter namens cluster GGZ zitting in. Eveneens heeft de voorzitter zitting in de cliëntenraad Adhesie, locatie Deventer en in de Centrale Cliëntenraad van Adhesie. De voorzitter participeert tevens in enkele werkgroepen van het Landelijk Platform Cliënten- en Familieorganisaties in de GGZ (LPGGz)), waaronder het project Lokale Versterking.

De stichting participeert actief in de landelijke Cliëntenbond in de GGZ/Voice en is lid van Voice.

Meerdere bestuursleden zijn lid van de regionale afdeling van de vereniging Cliëntenbond in de GGZ.

De directeur van de stichting is bestuurslid van de Stichting Vriendendiensten Nederland en heeft zitting in de ledenraad van de koepelorganisatie Mezzo.

Jaarplan 2008

Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en Omstreken

Indeling:

Organisatie

Doelstelling

Uitgangspunten

Visie

Verbeterdoelen organisatie

Maatjesprojecten

Vriendendienst

Afsprakenbank

Tafelmaatjes

Handjehelp maatjesproject (nieuw)

Cliëntondersteuning

PGB steunpunt

Helpdesk belastingteruggaaf

Doorstart informatiecentrum (nieuw)

Nieuwe projecten

Jubileum 10 jaar Vriendendienst

Schrijfgroep pseudoniem

Kunstzinnige activiteiten

Participatiebudget

Locale Versterking

Organisatie

Achtergrond:

De Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en Omstreken is opgericht in 1999. Het bestuur van de stichting bestaat voor de meerderheid uit ervaringsdeskundigen. Dit zijn betrokkenen die uit eigen ervaring als cliënt bekend zijn met de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ). De Stichting Cliënteninitiatieven Deventer wordt in 2008 betaald door de gemeente Deventer uit de gelden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In het kader van het WMO overgangsjaar is er sprake van gedeeltelijke financiering vanuit de gemeentes Apeldoorn en Zutphen.

Doelstelling

De Stichting Cliënteninitiatieven Deventer en Omstreken stelt zich ten doel het ontplooiën van initiatieven ter ondersteuning van (ex-)cliënten in de geestelijke gezondheidszorg en het starten en exploiteren van projecten die het welbevinden van deze groep bevorderen. Daarnaast biedt de stichting (financiële) ondersteuning van soortgelijke initiatieven die door anderen worden genomen en waarbij (ex-)cliënten in alle opzichten worden betrokken.

Uitgangspunten

Belangrijk uitgangspunt is het realiseren van perspectieven voor (ex-)cliënten in de GGZ door het aanwenden van hun eigen kracht. Voor (ex-)cliënten die daartoe in staat zijn, willen we zo

de participatie en integratie in de samenleving bevorderen. Dit wil de stichting realiseren door middel van praktische projecten, waarbij de inzet van ervaringsdeskundigen een sleutelrol speelt.

De stichting is een cliëntgestuurde organisatie: de projecten worden uitgevoerd door betaalde medewerkers en door (ex-)cliënten in de geestelijke gezondheidszorg. Naast ervaringsdeskundigen zijn vrijwilligers bij de uitvoering betrokken. Professionals zorgen voor ondersteuning en de borging van de continuïteit. Statutair is bepaald dat het merendeel van het bestuur wordt gevormd door (ex-)cliënten uit de GGZ.

Visie

Maatschappelijke participatie is een van de kernthema's van de WMO. Volwaardig burgerschap in onze samenleving is gekoppeld aan participatie in arbeid, wonen, inkomen, recreatie, toegang en gebruik van voorzieningen.

De stichting Cliënteninitiatieven zet zich in om deze idealen te bereiken door het initiëren en uitvoeren van praktische projecten. Onze missie is het vergroten van empowerment van de doelgroep, met als streven participatie en integratie binnen de samenleving. Als cliëntgestuurde organisatie zien wij echter dat deze participatie en integratie voor een deel van de doelgroep niet binnen het bereik ligt.

Met de projecten wil de stichting de psychiatrie uit de marge halen en een maatschappelijk proces bevorderen waarin burgers met elkaar verantwoordelijkheid nemen. De vrijwilligers bieden een steuntje in de rug en zetten zich in om het isolement van mensen met een psychische beperking of psychiatrische handicap te doorbreken. Doordat de vrijwilliger zich als maatje verbindt wordt de leefwereld van de deelnemer vergroot. Dit helpt (ex-)cliënten om actief te zijn, om drempels te overwinnen en om een plek te vinden in de maatschappij. Daarnaast wil de stichting voorzien op de gebieden waar de professionele zorg ophoudt. Veel (ex-)cliënten ontberen een sociaal netwerk. Cliëntondersteuning en informatievoorziening is nodig om aansluiting te vinden in de samenleving. Ingewikkelde regelingen zoals het Persoons Gebonden Budget worden hierdoor toegankelijk gemaakt.

Maatschappelijk gezien zijn cliënten uit de psychiatrie vaak ondervertegenwoordigd ten opzichte van groepen als ouderen en geestelijk gehandicapten. Familieraden binnen de GGZ zijn vaak niet levensvatbaar. De consequentie is dat (ex-)cliënten vaak buiten de voorzieningen vallen. Met voorzieningen als de Helpdesk Belastingteruggaaf en een professionele PGB-consulent wil de stichting hierin voorzien.

De stichting Cliënteninitiatieven scheidt de kaders waarin goed burgerschap kan gedijen. De vrijwilligers van de stichting worden professioneel ondersteund en gecoacht. De inzet van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen leidt tot meerwaarde voor belanghebbenden en verbetert de beeldvorming ten aanzien van GGZ-cliënten en ex-cliënten.

Verbeterdoelen organisatie

- De huidige kantoorvoorzieningen zijn kwalitatief en kwantitatief ontoereikend. Door de gebrekkige voorzieningen en de onaanvaardbare werkomstandigheden kunnen werkzaamheden slechts met veel moeite goed worden uitgevoerd. Doel is het realiseren van redelijke kantoorruimte met voldoende arbeidsplekken en een spreekkamer.
- De stichting een de klachtenregeling verder uitwerken. Uitgangspunt van het bestuur is om bij geschillen zoveel mogelijk in gesprek te blijven met de klager. De te volgen procedure moet zoveel mogelijk aan de wens van de klager voldoen.
- Er zal een meerjaren beleidsplan gemaakt worden. Doel is om binnen het kader van de WMO tot structurele financiering te komen.
- Functioneringsgesprekken met de medewerkers zullen eenmaal per jaar gehouden

worden.

- Het ingezette beleid voor vrijwillige medewerkers zal verder geëffectueerd worden.
- De koepelorganisatie Mezzo is bezig met het maken van een kwaliteitsbeleid voor haar leden. De stichting is lid van Mezzo en heeft tevens zitting in de ledenraad van de vereniging Mezzo. Vooruitlopend op het landelijke beleid, met name de intensieve vrijwilligerszorg, zal geanticipeerd worden op dit nader te formuleren kwaliteitsbeleid.
- De stichting gaat in gesprek met de gemeente Olst-Wijhe over het aanbod van de maatjesprojecten en cliëntondersteuning. De Vriendendienst heeft een aantal vrijwilligers en deelnemers in deze gemeente.

Maatjesprojecten

Achtergrond:

Sinds de oprichting van de Stichting Cliënteninitiatieven is er veel ervaring opgedaan met het maatjesconcept. De Vriendendienst, de Afsprakenbank en het Tafelmaatjesproject zijn geënt op dit concept: het koppelen van betrokken burgers aan kwetsbare burgers uit het GGZ circuit met het doel hun isolement te doorbreken en hen meer deel te laten nemen aan de samenleving. De GGZ-cliënt, bij maatjesprojecten de deelnemer genoemd, heeft baat bij de persoonlijke benadering en het maatwerk dat door de vrijwilligers van de maatjesprojecten wordt geleverd.

Het maatjesconcept sluit aan bij prestatieveld 5 van de wmo: 'het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem'.

Vriendendienst

De Vriendendienst is al tien jaar een zeer succesvol project. Vrijwilligers doorbreken het isolement van (ex-)cliënten door zich voor minstens een jaar als maatje aan een deelnemer te verbinden. Door middel van het samen ondernemen van activiteiten met de vrijwilliger zetten veel deelnemers zo (weer) de eerste stap naar maatschappelijke participatie.

Om de onderlinge contacten tussen deelnemers en vrijwilligers te versterken is er eens in de twee maanden een Vriendencafé.

Op dit moment zijn er 59 koppels. Er is een wachtlijst voor deelnemers. Om voldoende kwaliteit te garanderen is de huidige formatie (24 uur) ten opzichte van het aantal koppels ontoereikend. Het gevolg is dat een deel van de werkzaamheden, zoals coaching van de vrijwilligers en evaluatie, blijft liggen. Het bestuur vreest dat deze krappe formatie op de lange termijn op de koppels zal doorwerken.

Naast het continueren van het huidige niveau wil de stichting volgend jaar een kwalitatieve en kwantitatieve slag maken om haar bestaansbasis te verzekeren. Hierbij denkt de stichting aan tevredenheidsonderzoek, beschrijving van de methodiek, het anticiperen op de certificering van koepelorganisatie Mezzo, aan het waarborgen van de continuïteit en wachtlijstbeheer (zorg dragen dat de wachtlijst niet hoger is dan 10% van het aantal ingeschreven koppels). Daarnaast wil de stichting Cliënteninitiatieven in de gemeente Olst-Wijhe een contactpersoon aanstellen.

De landelijke richtprijs voor vergoeding (koepelorganisatie Mezzo) is per koppel €1400. Op basis van 60 koppels is dit €80.400. Het huidige budget is €50.000. De stichting wil een realistische vergoeding die aansluit bij de Mezzo richtlijnen. Daarmee is er ruimte voor toename van het aantal koppels en voor voldoende kwalitatieve ondersteuning.

Afsprakenbank

Bij de Afsprakenbank worden, gezamenlijk met vrijwilligers, activiteiten met een groep ondernomen. Naast participatie beoogt dit project het bevorderen van contacten tussen (ex-)cliënten onderling.

Er zijn nu zeven groepen: een bowlinggroep, twee filmhuisgroepen, een terrasgroep, een wandelgroep, een fietsgroep en een kaartclub. Bij verschillende groepen is er nog ruimte voor deelnemers.

Naast de vaste groepen die op stap gaan is er een maandelijks aanbod om met belangstellenden iets te ondernemen of een activiteit te doen. Zowel de groep als de activiteit is per maand verschillend. Deze eenmalige activiteiten worden in overleg met de deelnemers georganiseerd. Initiatieven en wensen van deelnemers staan centraal bij de maandelijke plannen. Organisatie en methode van de 'eenmalige activiteiten' krijgen nadere uitwerking. (project Mooi Deventer)

Met het huidige formatiebudget is er momenteel voldoende ruimte voor verdere ontwikkeling van het project. De stichting Cliënteninitiatieven denkt hierbij aan het betrekken van een tweede vrijwilliger bij een aantal groepen, het opstarten van nieuwe groepen en het ontwikkelen en vastleggen van de werkwijze.

Tafelmaatjes

Bij het Tafelmaatjesproject wordt een groep eens per maand bij een vrijwilliger thuis uitgenodigd om samen de maaltijd te gebruiken. Er zijn nu drie groepen van 3 á 4 deelnemers. Het Tafelmaatjesproject is in Nederland een uniek initiatief. Eerder werd het project onderscheiden door het Oranjefonds.

In de toekomst streeft de stichting Cliënteninitiatieven naar 6 groepen. Hoewel de matching op dit moment geen probleem is, ontstaan er op die manier meer mogelijkheden voor deelnemers om van groep te wisselen als dat nodig is.

Voor vrijwilligers die thuis geen ruimte hebben om gasten te ontvangen wordt een passende ruimte gezocht om een groep te ontvangen.

In methodische zin zal het project verder beschreven worden. Hierdoor kan het initiatief ook door andere vriendendiensten worden overgenomen.

Handje-hulp maatjes

De kennis en ervaring met het maatjesconcept maken nieuwe initiatieven mogelijk. Bij alle bestaande maatjesprojecten gaat het om activerende participatie voor mensen met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Dit met het doel om perspectief te creëren, aansluiting te vinden en deel te nemen aan de samenleving.

Niet alleen deelnemen is de wens van de cliënt met GGZ-problematiek, maar ook iets willen betekenen voor de ander en voor de samenleving. Deelnemers van de maatjesprojecten hebben vaak veel pogingen gedaan om vrijwilligerswerk te doen. Vaak lukte dat niet of nauwelijks. Er zijn soms zoveel teleurstellingen dat men er niet meer aan begint. Naast in de persoon gelegen beperkingen spelen vooral het ontbreken of tekort aan ondersteuning of begeleiding mee, evenals coaching van de omgeving waarin de cliënt zijn of haar aanbod wil doen. Ook uit onderzoek en de literatuur komt naar voren dat succes nauw samenhangt met de mate van ondersteuning van de omgeving.

Om als GGZ-cliënt als vrijwilliger in een organisatie een start te kunnen maken is een landingsbaan nodig. Een gastvrije plek, een plek waarin de beperkingen er ook mogen en kunnen zijn en waar steunpersonen aanwezig zijn die onvolkomenheden weten op te vangen. Het Handje-hulp-maatjesproject beoogt deelnemers een sparring partner op de werkvloer te bieden, een vrijwilliger op de werkplek die de deelnemer helpt om zich te handhaven door het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden. Hierbij valt te denken aan een vrijwilliger die

al in een verzorgingshuis als rolstoelrijder actief is en die samen met de deelnemer op pad gaat. Dit betekent dat in het 'handje-help-maatjesproject' vooraf geïnventariseerd wordt wat deelnemers graag willen.

Net als bij de Vriendendienst, Afsprakenbank en Tafelmaatjes maakt de handje-help-vrijwilliger gebruik van de brede ondersteuning. Onderdelen daarvan zijn persoonlijke coaching, het bezoeken van het Vriendendienstcafé, de jaarlijkse training en de thema-avonden.

De stichting Cliënteninitiatieven verwacht voor dit project een formatie van 28 uur nodig te hebben, wat jaarlijks neerkomt op €50.000. De stichting wil dit project gaan bekostigen met een tweejarige subsidie. Aangezien er veel (ex-)cliënten als vrijwilliger in de zorg werkzaam willen zijn, zal het 'handje-help-maatjesproject' zich in de start vooral richten op deze sector en zich van daaruit stapsgewijs ontwikkelen.

Cliëntondersteuning

Achtergrond:

Eveneens werd vanaf de oprichting van de stichting uitvoering gegeven aan cliëntondersteuning en belangenbehartiging. In 2002 werd gestart met drie regionale PGB steunpunten. Ook werd het initiatief genomen voor een informatiewinkel ten behoeve van GGZ-cliënten. Dit laatste plan resulteerde in specifieke cliëntondersteuning ten aanzien van het invullen van belastingteruggave. Door de beperkte ruimtelijke voorzieningen van de stichting kon de stichting een breed informatiecentrum niet uitvoeren. Dit project werd later opgepakt door Adhesie. Op het terrein van Brinkgreven werd gestart met het IGG (Informatiecentrum Geestelijke Gezondheidszorg).

Gezien de ontwikkelingen wordt in dit beleidsplan de opzet van het IGG in relatie tot het gemeentelijke zorgloket verder toegelicht.

Deze activiteiten geven uitvoering aan prestatieveld 3 van de WMO: 'het geven van informatie en advies'.

PGB steunpunt

Naast maatjesprojecten is de stichting actief op het gebied van cliëntondersteuning ten behoeve van (ex-)cliënten die met de GGZ te maken hebben. Het betreft het PGB-steunpunt en de Helpdesk Belastingteruggaaf. Doel is maatschappelijke dienstverlening toegankelijk te maken voor cliënten die geen toegang vinden bij de reguliere dienstverlening of procedures. De PGB-consulent biedt ondersteuning bij de aanvraag voor een persoonsgebonden budget. Veel (ex-)cliënten zijn niet in staat om deze procedure zelfstandig te doorlopen. Vanaf 2002 werd het PGB-consulentschap uitgevoerd in de Stedendriehoek. Op dit moment is de voortzetting van het PGB-steunpunt in de oorspronkelijke vorm onduidelijk. Zowel de gemeente Apeldoorn als de gemeente Zutphen heeft het voornemen om het PGB-steunpunt onder te brengen in de eigen keten van informatievoorziening. Dit heeft weerslag op de activiteiten van de stichting, onder andere omdat de PGB-consulent in vaste dienst is. Het PGB-steunpunt Deventer wordt voortgezet. Naast de gebruikelijke taken zal het PGB steunpunt zich richten op moeilijk benaderbare doelgroepen. Het betreft de doelgroepen zoals die bekend zijn onder prestatieveld 7-8 -9 van de WMO. De stichting wil zich inzetten om de eigen expertise op het gebied van PGB cliëntondersteuning te integreren in het gemeentelijke zorgloket.

Helpdesk Belastingteruggaaf

De Helpdesk Belastingen biedt (ex-)cliënten de mogelijkheid om hun belastingaangifte door een deskundige te laten invullen. Met deze voorziening wordt voorkomen dat veel (ex-)cliënten buiten de boot van teruggave vallen. De huidige verandering in verrekening van teruggave van de belastingdienst heeft echter weer consequenties voor de Helpdesk. Ook wil de stichting naar een andere vergoedingsstructuur van de geleverde advisering. Uitgangspunt is gratis dienstverlening. Vrijwilligers die meewerken in het project cliëntenondersteuning kunnen een beroep doen op een onkostenvergoeding voor vrijwilligers.

Doorstart informatiepunt

Landelijk gezien is er op dit moment veel aandacht voor het belang van cliëntondersteuning. Toch is de financiering daarvan momenteel ondoorzichtig, door de omstandigheden bepaald, ingewikkeld en onsamenhangend. Dit blijkt uit de problemen die er zijn met de financiële onderbouwing van de bestaande GGZ-informatiecentra. De directie van Adhesie was voornemens het IGG (Informatiecentrum Geestelijke Gezondheidszorg) te sluiten. De Cliëntenraad van Adhesie heeft een beroep gedaan op de Stichting Cliënteninitiatieven om vanuit een nieuw perspectief doorstart mogelijk te maken. In het licht van het doorstartperspectief heeft Adhesie op verschillende manieren medewerking gegeven voor doorstart in 2008. Doel is om de functie van het Zorgloket Deventer en de bestaansgrond van het informatiecentrum IGG meer in elkaar te schuiven. Deze win-win situatie kan resulteren in een adequate plaatselijke voorziening en heeft een voorbeeldfunctie voor andere gemeentes.

Er is een aanvraag gedaan bij de gemeente Deventer voor een formatieplek van 8 uur projectmedewerker per week met het doel een doorstart mogelijk te maken. Dit tegen het licht van prestatieveld 3 van de WMO.

Juist nu het gemeentelijke zorgloket zich ontwikkelt is extra kennis en aandacht op het gebied van de GGZ aan de orde. Naast informatie en advies wil de stichting Cliënteninitiatieven zich vooral richten op cliëntenondersteuning van GGZ-cliënten.

Het doorstartplan is erop gericht om verbinding te maken met het Zorgloket en tegelijkertijd maximale cliëntparticipatie te realiseren. Dit laatste kan door de uitvoerende rol neer te leggen bij de Stichting Cliëntinitiatieven, een stichting die bestuurd wordt door- en projecten uitvoert ten behoeve van (ex)ggz-cliënten. Daarnaast kan Adhesie een bijdrage leveren door vanuit de reïntegratietaken cliënten werkervaringplekken te bieden.

Voor het doorstartplan ziet de Stichting vooralsnog drie partijen: de gemeente Deventer, Adhesie en de Stichting Cliënteninitiatieven. De vierde partij is mogelijk Salland Verzekeringen als hoofdrolspeler zorgverzekeraar in deze regio.

Onderzocht wordt op welke wijze alle betrokken partijen in de verdere toekomst vorm willen geven aan een geïntegreerde GGZ-informatievoorziening. De Stichting Cliënteninitiatieven kan de uitvoering van het PGB-steunpunt en de Helpdesk belastingen integreren in de nieuwe opzet. Nu al heeft de PGB-consulent spreekuur in de wijkwinkel Keizerslanden.

De stichting wil met dit vernieuwde aanbod aansluiten bij prestatieveld 8 en 9 van de WMO: 'het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg' en 'het bevorderen van verslavingsbeleid'.

Nieuwe projecten

Kunstzinnige initiatieven

In toenemende mate ontstaat er bij GGZ-cliënten de behoefte aan kunstzinnige uitingen. Veel mensen schilderen thuis, binnen de GGZ-instelling of op De Zandloper. Er bestaat belangstelling voor mogelijkheden en ondersteuning voor expositie. De stichting gaat zich

inzetten voor verdere mogelijkheden op dit gebied.

Schrijfgroep

Het project 'Schrijven onder Pseudoniem' voor GGZ-cliënten is een succesvol project in Zwolle. De Dokter Wittenbergstichting is erg enthousiast over het project in Zwolle en wil graag dat dit project op meerdere plaatsen navolging vindt. Aan Cliënteninitiatieven is gevraagd om dit vernieuwende initiatief in Deventer te starten. Geïnspireerd door dit succes wil de stichting Cliënteninitiatieven een Schrijfgroep Pseudoniem oprichten voor GGZ-cliënten.

Onder deskundige begeleiding leren de deelnemers om hun eigen talenten te ontwikkelen. Op gestructureerde wijze worden praktische vaardigheden aangereikt waardoor er een veilige en uitnodigende sfeer wordt geschapen om vertrouwd te raken met het schrijven van poëzie en proza. Op deze wijze wil de stichting de krachtige kant van (ex-)cliënten ontwikkelen door een vrijplaats te bieden voor hun talent.

Gezien de huidige ontwikkelingen binnen de stichting lukt het de stichting Cliënteninitiatieven op zijn vroegst om in het najaar dit project op te zetten.

Jubileum 10 jaar Vriendendienst

In 2008 bestaat de Vriendendienst 10 jaar. Dit feit wil de stichting vieren door middel van jubileumactiviteiten. Momenteel wordt er in breed verband gebrainstormd over de inhoud. De stichting zal via fondswerving middelen trachten te vinden voor deze extra activiteiten.

Participatie

De stichting Cliënteninitiatieven staat voor initiatieven. Binnen veel koppels en groepen van de Vriendendienst, Afsprakenbank en het Tafelmaatjesproject leven er initiatieven op sociaal-cultureel gebied of in de recreatieve sfeer. Vrijwilligers en deelnemers zijn alert op kosteloze activiteiten. Er is aandacht om cliënten te informeren over financiële voordelen. Bijzondere aandacht gaat uit naar het stimuleren van het verwerven van vaardigheden om ook gebruik te maken van goedkope maatschappelijke voorzieningen of aanbiedingen.

De stichting zal zich inzetten om meer activerende participatie, zowel materieel als immaterieel.

Locale Versterking

De stichting neemt actief deel aan het regionale programma Lokale Versterking. Dit landelijke programma wordt in de Stedendriehoek uitgewerkt door een werkgroep die op niveau van de Stedendriehoek is georganiseerd. De stichting wil dit jaar de gemeenteraadsleden en gemeentelijke beleidsmedewerkers nauwer bij de activiteiten betrekken.